

Verdipapirfondenes forenings bransjestandard for informasjon og klassifisering av aksjefond og kombinasjonsfond

(Vedtatt på foreningens ekstraordinære generalforsamling den 15. februar 1999, siste gang endret på ordinær generalforsamling 22. mars 2012).

1 Innledning

1.1 Formål

Formålet med denne standarden er for det første å definere de prinsipper som skal ligge til grunn for hvordan ulike aksjefond hos medlemselskapene i Verdipapirfondenes Forening skal grupperes, slik at omverden lettere skal kunne foreta sammenligninger mellom relativt like fond. Den inndeling som tidligere ble presentert i media var uegnet til slike formål.

Videre er formålet med standarden å fastsette de opplysninger som skal inngå i informasjonsopplegget for aksjefond og kombinasjonsfond. Disse opplysningene skal det enkelte forvaltningsselskap daglig - eller når det skjer eventuelle endringer i dem - rapportere til det selskap som Verdipapirfondenes Forening har avtalt operatøransvar for databasen med. Mange av disse opplysningene er korresponderende med det som følger fra bransjestandarden for rentefond som ble vedtatt på generalforsamlingen 27. mai 1998.

Målsettingen med informasjonsopplegget og klassifiseringen av aksje- og kombinasjonsfond er å synliggjøre hovedelementer som skaper ulikheter i risiko og avkastning fondene imellom. På den måten får omverdenen et bedre grunnlag for å velge fond for egne investeringer og sammenligne prestasjoner mellom ulike fond.

1.2 Hvem standarden gjelder for

Bransjestandarden gjelder for aksje- og kombinasjonsfondene til medlemmene i Verdipapirfondenes Forening, samt assosierte medlemmer.

Medlemselskapene er forpliktet til å følge denne bransjestandarden, og overtredelse kan i henhold til foreningens vedtekter medføre disiplinærforføyelser og i verste fall eksklusjon fra foreningen.

2 Prinsipper for klassifisering av aksjefond og kombinasjonsfond

Inndelingen i aksje- og kombinasjonsfond tar utgangspunkt i fondets eksponering i aksjemarkedet. Eksponeringsgrad beregnes bl.a. ved at for eksempel derivatposisjoner omregnes til underliggende ekvivalenter. Beregningsmetodikk for slik omregning fremgår av vedlegget til denne standarden.

2.1 Definisjon av aksjefond

Med aksjefond menes i denne standarden et verdipapirfond som i henhold til sitt investeringsmandat normalt skal ha 80 – 100 prosent eksponering mot aksjemarkedet, og som normalt ikke skal investere i rentebærende papirer.

2.2 Definisjon av kombinasjonsfond

Med kombinasjonsfond forstås et verdipapirfond som normalt har en aksjeeksponering under 80 prosent med resterende beholdning investert i rentebærende instrumenter.

2.3 Definisjon av andre verdipapirfond

Med andre verdipapirfond forstås alle fond som ikke faller inn under definisjonen av aksjefond, kombinasjonsfond eller rentefond (for eksempel fond med hedgefondlignende egenskaper og som benytter derivater i stor utstrekning.)

2.4 Klassifisering av aksjefond

Aksjefondene inndeles i ulike grupper avhengig av hvilket investeringsunivers fondene i henhold til sine skriftlige investeringsmandater skal plassere sine midler innenfor. Investeringsuniverset kan for eksempel være geografisk avgrenset, bransjeavgrenset (investeringer i bestemte næringer) eller kombinasjoner av disse (for eksempel et europeisk bransjefond).

Klassifiseringen tar utgangspunkt i de aksjefond som til enhver tid tilbys av foreningens medlemmer. Følgende prinsipper gjelder for klassifiseringen:

- Det må minst være 5 fond innenfor én kategori før det etableres en egen gruppe for disse. Når tilstrekkelig mange fond tilbys innenfor samme kategori, vil etableringen av ny gruppe for disse skje fortløpende. Beslutning om etablering av nye grupper og klassifisering av fond forankres i aksjeutvalget.
- For at et fond skal kunne klassifiseres i én bestemt gruppe, er hovedregelen at det skal framgå av fondets skriftlige investeringsmandat at minst 80 prosent av fondets forvaltningskapital normalt skal være eksponert innenfor det investeringsuniverset som gruppen omhandler. Når det gjelder fond i fond skjer klassifiseringen i henhold til investeringsmandatet til det underliggende fondet.
- For geografisk inndelte fondsgrupper defineres investeringsuniverset primært som egenkapitalinstrumenter notert på børs i den bestemte geografiske regionen, samt unoterte aksjer utstedt av selskaper som er registrert og som er skattepliktig i denne regionen (innenfor de regler som gjelder i lov om verdipapirfond for investeringer i unoterte papirer). Denne definisjonen innebærer at "norske aksjer" primært defineres som egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs, samt unoterte aksjer utstedt av selskaper som er registrert og skattepliktig i Norge. Det legges imidlertid opp til at investeringsuniverset også kan omfatte GDR eller ADR som er tilknyttet selskaper notert på børs i regionen, men omsatt utenfor regionen. Videre vil investeringsuniverset også kunne omhandle selskap notert utenfor den bestemte regionen, dersom en vesentlig del av selskapets resultat er generert fra denne regionen.

2.5 Klassifisering av kombinasjonsfond

Kombinasjonsfondene inndeles i underkategorier basert på geografisk investeringsunivers. I tillegg opprettes en underkategori for fond med definert livssyklus hvor det er en planmessig fordeling over tid av investeringer i egenkapital- og renteinstrumenter.

Kombinasjonsfond inndeles for øvrig etter prinsippet om at det må være minst 5 like fond innenfor samme kategori. Det gjøres unntak for gruppen Andre kombinasjonsfond som fanger opp de fond som ikke faller inn under de andre definerte kategoriene.

2.6 Klassifisering av andre verdipapirfond.

Andre verdipapirfond utgjør en restgruppe som skal fange opp fond som ikke kan klassifiseres som aksje-, kombinasjonsfond eller rentefond. Slike fond er for eksempel fond med hedgefondlignende egenskaper og som benytter derivater i stor utstrekning.

2.7 Endringer i investeringsmandatet

Fond som foretar vesentlige endringer i sitt investeringsmandat som medfører at fondet blir klassifisert i ny gruppe, vil være å betrakte som et nyetablert fond. Dette innebærer at et slikt fond ikke kan benytte sin tidligere historikk ved sammenligninger med andre fond. Dette gjelder ikke dersom det foretas en mindre endring i investeringsmandatet som medfører at fondet kan forbli klassifisert i samme gruppe, eller ved reklassifisering som følge av etablering av nye fondsgrupper.

2.8 Regler ved fusjon og fisjon

Ved sammenslåinger (fusjon) mellom fond skal investeringsmandatet til det fusjonerte fondet bestemme hvilket av de opprinnelige fondenes avkastningshistorikk som ev. kan inngå som det fusjonerte fondets historikk. Dersom det fusjonerte fondet skal videreføre investeringsmandatet til ett av fondene som inngår i fusjonen, skal dette fondets historikk inngå som det fusjonerte fondets historikk.

Dersom det fusjonerte fondet ikke viderefører noen av investeringsmandatene til de fond som inngår i fusjonen, slik at det fusjonerte fondet blir klassifisert i en annen gruppe enn de opprinnelige fondene, skal det fusjonerte fondet betraktes som et nyetablert fond uten historikk.

Ved fusjon mellom fond som har hatt relativt like investeringsmandat og vært gruppert i samme gruppe, og både mandatet og klassifiseringen videreføres for det fusjonerte fondet, er hovedregelen at fondet med lengst historikk skal inngå som det fusjonerte fondets avkastningshistorikk.

Dersom avkastningshistorikken i et slikt tilfelle er like lang for de fusjonerte fondene, skal normalt historikken for det største fondet inngå som det fusjonerte fondets historikk. Også andre relevante forhold kan imidlertid bli tillagt vekt ved vurderingen av hvilket fonds avkastningshistorikk som ev. skal videreføres etter sammenslåingen. Tilsvarende regelverk gjøres også gjeldende ved ev. fusjon av fond.

2.9 Behandling i foreningen

Ved nyetableringer av fond, samt i forbindelse med hendelser som kan ha betydning for klassifiseringen av eksisterende fond, herunder fusjoner, avvikling eller endringer i fondets investeringsmandat, skal forvaltningsselskapene umiddelbart rapportere om dette til foreningen.

Tvilstilfeller skal behandles av foreningens aksjeutvalg som ev. innstiller overfor styret som fatter endelig beslutning i slike saker.

3 Opplysninger som skal rapporteres

Følgende opplysninger skal enten daglig, eller når det skjer endringer i tidligere rapporterte opplysninger, rapporteres til det selskap som Verdipapirfondenes Forening har avtalt operatøransvar for databasen med:

3.1 Fondets navn

Det skal opplyses om fondets navn. Fond som ikke fastsetter sin kurs i norske kroner, skal angi kursens valutadenominering i parentes etter fondets navn.

3.2 Netto andelsverdi og tegnings-/ innløsningsgebyr

Det skal opplyses om fondets netto andelsverdi til markedsverdi og fondets tegnings- og innløsningsgebyr, samt hvilken dato disse gjelder for.

3.3 Forvaltningshonorar

Det skal opplyses om fondets årlige forvaltningshonorar i prosent. Dersom fondet praktiserer fortjenestedeling skal det opplyses om reglene for dette.

3.4 Minimumsbeløp for tegning

Det skal opplyses om minimum tegningsbeløp for fondet.

3.5 Referanseindeks

Hvis forvaltningsselskapet aksepterer at fondet måles mot en referanseindeks (ev. en referanseindeks bestående av flere delindekser), skal det opplyses om denne. Det skal videre opplyses eksplisitt dersom den valgte referanseindeksen ikke er utbyttejustert.

3.6 Løpende kostnader

Det skal opplyses om fondets løpende kostnader i tråd med opplysningene som gis i fondets Nøkkelinformasjon. For fond som praktiserer fortjenestedeling skal det i tillegg opplyses om den resultatavhengige kostnaden som ble belastet fondet siste kalenderår (oppgitt i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i perioden).

3.7 Minstebeløp spareavtale

Dersom fondet tilbyr spareavtale skal det opplyses om minste tegningsbeløp i slike avtaler.

3.8 Andelsklasser

Dersom fondet er inndelt i andelsklasser, gjelder opplysningskravene i punkt 3.1 – 3.7 for hver enkelt andelsklasse.

4 Andre forhold

Databaseoperatøren vil på bakgrunn av de innrapporterte kursene, samt opplysninger om ev. utbetalt utbytte, splitter etc. kalkulere fondenes avkastning hittil i år, samt (avhengig av lengden på det enkelte fonds historikk) rullerende ettårs-avkastninger og rullerende gjennomsnittlig avkastning siste 1, 2, 3, 5, 7, 10, 15 og 20 år. I henhold til anbefalingene i GIPS (Global Investment Performance Standards) vil databaseoperatøren også kalkulere historisk avkastning for hvert enkelt kalenderår med basis i 31.12. Videre vil avkastningstall for mindre enn ett år i henhold til GIPS ikke annualiseres. Alle avkastningstall utover 12 måneder vil bli annualisert. Gjennomsnittlige avkastninger utover ett år berignes som et årlig geometrisk gjennomsnitt.

Tilsvarende beregninger foretas for fondenes referanseindekser.

Databaseoperatøren vil videre kalkulere fondenes relative volatilitet (definert som annualisert standardavvik til de månedlige avkastningsdifferanser mellom fondets og referanseindeksens avkastning) og fondets volatilitet (definert som annualisert standardavvik til fondets månedlige avkastninger) for siste 36 og 60 måneder. I første omgang beregnes ikke relativ volatilitet for fond med sammensatte referanseindekser. Det vil heller ikke bli beregnet relativ volatilitet for fond som benytter referanseindekser som ikke er utbyttejustert.

Avkastningshistorikken til fond som noterer sine kurser i utenlandsk valuta skal omregnes til og oppgis i norske kroner. Det skal imidlertid eksplisitt framgå at fondets kurs beregnes i utenlandsk valuta, men at de historiske avkastningstallene er omregnet til norske kroner.

I de informasjonsmatrisene som databaseoperatøren produserer og som stilles tilgjengelig for allmennheten (media mv.), vil fondene bli sortert i alfabetisk rekkefølge innenfor de enkelte gruppene.

5 Ikrafttredelse

Denne bransjestandarden trådte i kraft 7. mai 1999. Justeringer vedtatt på generalforsamling 22. mars 2012 trådte i kraft samme dato.